

Ogroženo drugo desetletje našega življenja

Medtem ko razvoju otroka v njegovem prvem desetletju posvečamo veliko skrb, tega ne moremo trditi za njegovo drugo življenjsko desetletje, ki je vsaj v prvih petih letih navidezno brez »posebnih problemov«. Starši in tudi poklicni vzgojitelji opažajo sicer naglo telesno rast otrok, vendar pa večinoma le ne upoštevajo, da poteka telesni razvoj neprimerno hitreje od duševnega. Večjih neposrednih nevarnosti za telesno in duševno zdravje ne pričakujejo več in žive zato v domnevi, da je najhujše »že mimo« — da »si smejo končno oddahnuti od večnih skrbi in neprijetnosti, ki jih je bilo vse dotlej z otroki tako in tako že dovolj«.

In kako je v resnici?

Glede drugega desetletja našega življenja se vse premalo poglobljamo v dve vprašanji: v spolno zorenje (puberteto) in v pripravo za samostojno uveljavljanje v življenju.

Puberteta se pričena pri dekletih vsaj dve leti ((okrog 12. leta) prej kot pri fantih, in to dramatično — s prvim mesečnim perilom (menarho), čeprav opažamo določnejše telesne in duševne izpremembe pri doraščajočem dekletu tudi že poprej. V puberteti se namreč prično tako pri mladincu kakor pri mladinki razvijati lastnosti, ki še prav posebno označujejo moški oziroma ženski spol. Pri obeh se dokončno razvijejo tako imenovana drugotna (sekundarna) spolna znamenja (pri mladincu mišičavost, značilna moška rast in za moški spol značilne telesne oblike, izprememba v višini in barvitosti glasu zaradi tako imenovanega mutiranja, pri mladinki v glavnem ustrezne telesne izpremembe skladno z ženskimi drugotnimi spolnimi znamenji, v duševnem oziru pa se dokončno izoblikujeta moški in ženski značaj, pa tudi značilna ženska in moška čustvenost (materinstvo oz. sla po ustvarjanju).

In vendar zamujajo starši vsa ta, čisto naravna opozorila, zlasti pa ostane deklica v svoji stiski sama. Mati bi ji morala že dovolj zgodaj obrazložiti, kaj se pripravlja, kaj bo vsak trenutek napočilo; posebne pozornosti je namreč potreben tisti spol, ki ga utegnejo doleteti hujše nesreče (prezgodnja in nezaželena zanositev, splav ali celo spolne bolezni že v najzgodnejšem obdobju).

Mati naj bi dala hčerki že kmalu po 10. letu najvažnejše higienske napotke, saj je navajanje k čistoči lastnega telesa obenem navajanje k splošni urejenosti. Dekle, ki skrbi za lastno čistočo, ne bo zlahka trpela umazanega okolja, izogibala se bo zakotnih zabav in veseljačenja v družbi sumljivih oseb in v tujem okolju.

Podobno je približno dve leti pozneje pri dečku, ko ga puberteta prese-
neti z nehotnimi izlivi semenske tekočine (polucijami) — njegov očka pa vztrajno molči v dobri veri, da bo »že kako vse srečno prešlo«. Sploh je zgre-

šeno, da se očetje premalo brigajo za potek pubertete pri svojih otrocih, da se tako radi izmikajo zlasti spolni poučitvi in spolni vzgoji, čeprav je povsem naravno, da bi vse to morala pri sinovih opravljeni oče, pri hčerkah pa mati.

Z napredujočo puberteto se prebujata tudi spolni nagon, ki postaja posebno pri dečkih čedalje hujši. Obvladovanje raznih nagonov ni lahko, posebno ne za tistega, ki ga o njih in njihovem pomenu ni še nihče poučil.

Spolni nagon ima, razume se, svoj posebni namen, vendar ga mora usmerjati in obvladovati razum. Nikakor ne pride to samo od sebe! Nekdo le mora doraščajočega človeka na to opozoriti, ga še pravočasno in pravilno poučiti, pa tudi naravnim npravstvenim načelom ustrezno vzgojiti v značajno spolno osebnost. To seveda ni lahka naloga, prav gotovo pa je ne zmore, kdor stopa v zakon premlad, brez osnovnega znanja o spolnem razvoju in nepripravljen na družinsko vzgojo (ali celo brez volje, da bi se z njo seznanil).

Doraščajočo mladino marsikdaj premaga spolni nagon in se prične vdajati spolnemu samozadovoljevanju (onaniji), ki je zlasti med dečki zelo razširjeno. Nema lokdaj zavajajo dečki drug drugega, da se vdajajo tej razvadi celo v večjih ali manjših skupinah, tako v interatih, šolah, pastirčki na paši itd.

Domnevnih kvarnih posledic onanije ne smemo pretiravati. Tudi ne bi imelo smisla, če bi takšne mladince zastraševali, češ da se jim utegne posušiti hrbtencični mozeg, ali jih opozarjati na podobne nedokazane posledice, marveč je v takih primerih edino pravilno, da jih poučimo, predvsem pa prevzgojimo; onanija namreč le redkokdaj terja zdravniško pomoč, v vsakem primeru pa je umestno obzirno, a pravilno vzgojno ukrepanje staršev in poklicnih vzgojiteljev. Razume se, da lahko pretirano oziroma prepogostno onaniranje povzroča živčnost, hujšo potrtost oziroma duševno zavrtost.

Zato bi starši morali biti večji v preusmerjanju (sublimaciji) spolnega nagona na druga, za mladince ali mladinko koristna področja, kot npr. v zanju primerne športne panoge, nadaljer v poglabljanje in razmišljanje o raznih, zanju nujnih in koristnih vprašanjih zlasti glede njenega poklica, njune zaposlitve in položaja, ki ga bosta nekoč zavzemala v družbi itd. Do svojih sinov pa naj bi se očetje še posebej zavedali najodgovornejše vzgojne naloge — nakazovanja pravih odnosov do ženske, v kateri naj bi mladinec gledal predvsem svojo sestro oziroma mater, ne pa sredstva za zadovoljitev moške spolne sle!

In še to! Oba — oče in mati! — naj odvrata svoje otroke od škodljive spolne plaže, ki nepoučene in še nevzgojene premlade ljudi brezvestno peha v spolnost, niti najmanj pa ji ni mar, da bi jih o spolnih vprašanjih pravilno poučila.

Zadnje čase opažamo, da zabrede precej deklet (že od 13. leta dalje) v prezgodnje spolno izživiljanje.

Zakaj?

Kmalu po menarhi se prične pri dekletih tako imenovano čustveno obdobje, ki traja približno do 18. življenjskega leta. To dekliško obdobje spretno izkoriščajo ali celo zlorabljajo starejši moški v svoje najogabnejše namene, samo da zadostijo svoji spolni sli, ne da bi jim bilo mar, kaj bo z njihovo žrtvijo, zapeljano deklico.

To dokazuje, da je za doraščajoče mladinke posebno kritično obdobje v starosti od 13. do 18. leta, medtem ko v obdobju med 18. in 21. letom praviloma tako hudih odklonov ni več, ker razum že kontrolira (žensko) čustvenost.

S kakšnimi težavami pa se srečujejo v puberteti mladinci? Rekli smo že, da se začenja puberteta pri dečkih pozneje, nikakor pa ne tako iznenada kakor pri deklicah. Znano je, da so prve znanilke spolnega zorenja, tako pri deklicah kakor pri dečkih, spremembe v njihovem obnašanju (upornost in kljubovalnost, pobegi od doma, potepanja z avtostopom in podobno). Seveda pa puberteta v vsakem primeru le ne poteka v najhujši obliki. Vendar nam potrjuje vsakdanje življenje, da je potek pubertete posebno zapleten pri dečkih in deklicah iz neurejenih ali celo razrvanih družin, kjer otroci v svojih starših niso imeli zgleda za pravilne medosebne odnose in zato tudi niso bili deležni njihove ljubezni. Otroci iz družin sebičnežev ali celo nasilnežev pa se v letih pubertete le s težavo ustrezno prilagodijo svojemu okolju ali tega niti ne zmorejo, pač pa s svojo nasilnostjo in brezobzirnostjo vznemirjajo ali celo ogrožajo svoje vrstnice in vrstnike. **Zato je tako nujno, da je družinsko življenje urejeno, da vladajo v družini pravilni zgledi medosebnih odnosov, predvsem pa naji starši navajajo svoje otroke k strpnosti, učakanosti, požrtvovalnosti in vzdržnosti!** Večina fantov iz razrvanih družin kaj kmalu zabrede v prezgodnje spolno življenje, ne da bi prej premostila vrhunsko obdobje pubertete (nekako med 15. in 17. letom) s prvo ljubeznijo, ki je pri mladincu iz urejene družine praviloma prežeta s pripravljenostjo, da se žrtvuje za ljubljeno bitje, čeprav le-to največkrat v resnici sploh ne obstoji, marveč si ga tak mladinec zgolj umišlja (platonski ljubezen). Takšna prva ljubezen mine sicer skoraj vedno kakor lepe sanje, ostane pa po njej trajna vrednost — pripravljenost na žrtve v življenju, medtem ko pri mladincih iz neurejene družine prevladuje sla po spolnem uživanju, ki ne pozna resnične ljubezni in ne pripravljenosti, da bi se žrtvovala za sočloveka.

Trditev, da je drugo življenjsko desetletje ogroženo, zbuja morda videz preozkosrčnega gledanja na to obdobje v človeškem življenju. Vendar se moramo zavedati, da pomeni zavoženo drugo življenjsko desetletje zelo slabo prognozo za vse nadaljnje življenje. Če namreč vodi mladinke in mladinke urejena in pravilno razgledana družina, s katero sodelujejo strokovno izkušeni poklicni vzgojitelji, pač ni strahu, da bi bilo drugo življenjsko desetletje takó vzgajanih mladincev in mladink v nevarnosti, čeprav moramo kljub vsemu računati seveda tudi z brodolomci. Ne moremo pa tega trditi za tiste mladince in mladinke, ki so v tako odločilnem življenjskem obdobju prepuščeni sami sebi — golemu naključju. In prav zato odloča o normalnem otrokovem razvoju obdobje prvih sedmih let, ki ga otrok preživi večinoma v domači hiši! V njej so mu prvi vzgojitelji starši — dobri ali slabi, kolikor so pač izvedeni v družinski vzgoji že v letih, ko pričakujejo prvega otroka.

Z vsem znanstvenim aparatom raziskovati pravila za preprečevanje bolezni, v življenju pa jih ne uveljavljati, je največji nesmisel.

Maksim Gorki